



## WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

Znak: SO.I.431.12.2023

Kielce, dnia 22-11-2023

**Pan Rafał Pałka**  
**Wójt Gminy Kluczewsko**

### WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę w Urzędzie Gminy Kluczewsko przeprowadzili w dniu 19 października 2023 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów
- Ryszard Ksel – inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolerów

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 729/2023 i 730/2023 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

#### Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;  
- sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).

II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);

- sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);

- prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.

III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);

- sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

*niepodlega*

POLSKA  
STULECIE ODZYSKANIA  
NIEPODLEGŁOŚCI

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

**I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym**

**II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych**

**III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń**

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Kluczewsku oceniam:

**Ad. I - pozytywnie**

**Ad. II – pozytywnie z nieprawidłowościami**

**Ad. III – pozytywnie z nieprawidłowościami**

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1378 zwaną dalej Pasc), ustawą z dnia 25 lutego 1964 r.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1359 ze zm. zwaną dalej Krio), ustawą z dn. z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.) oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. 2015 poz. 225 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2020 poz. 698) (obecnie – Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1023), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia (Dz. U. 2021 poz. 1421 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz. U. 2021 poz. 1448 ze zm.), Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), Rozporządzeniem Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę ((Dz.U. UE. L. 178/1), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenia podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1006).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;
- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;
- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);
- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego)

w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Kluczewsku zatrudniona jest aktualnie na stanowisku Kierownika USC Pani Magdalena Wójcik, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień. Zaznaczyć należy, iż w okresie który podlegał kontroli – tj. w 2022 roku – funkcję Kierownika USC pełnił Pan Jacek Toborek, który nie pracuje już w UG Kluczewsko.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

### **I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym**

W kontrolowanym okresie w USC Kluczewsko sporządzono w trybie zwykłym:

- 0 aktów urodzenia
- 24 akty małżeństwa
- 20 aktów zgonu

Kontroli poddano 24 akty małżeństwa i 20 aktów zgonu (łącznie 44 akty) sporządzone w trybie zwykłym.

#### **Akty małżeństwa poddane kontroli:**

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2613012/00/AM/2022/814947	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
2.	2613012/00/AM/2022/619017	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
3.	2613012/00/AM/2022/032565	małżeństwo przed kierownikiem usc
4.	2613012/00/AM/2022/389904	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2613012/00/AM/2022/115498	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
6.	2613012/00/AM/2022/553330	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
7.	2613012/00/AM/2022/970686	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2613012/00/AM/2022/609459	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2613012/00/AM/2022/415726	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
10.	2613012/00/AM/2022/366078	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
11.	2613012/00/AM/2022/880162	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
12.	2613012/00/AM/2022/885302	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
13.	2613012/00/AM/2022/346144	małżeństwo przed kierownikiem usc
14.	2613012/00/AM/2022/469187	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

15.	2613012/00/AM/2022/014408	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
16.	2613012/00/AM/2022/725491	małżeństwo przed kierownikiem usc
17.	2613012/00/AM/2022/534463	małżeństwo przed kierownikiem usc
18.	2613012/00/AM/2022/249300	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
19.	2613012/00/AM/2022/756049	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
20.	2613012/00/AM/2022/494991	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
21.	2613012/00/AM/2022/353296	małżeństwo przed kierownikiem usc
22.	2613012/00/AM/2022/582578	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
23.	2613012/00/AM/2022/602062	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe
24.	2613012/00/AM/2022/719290	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe

Kontroli poddano 24 akty małżeństwa sporządzone w trybie zwykłym.

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc). Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zdanie pierwsze: *„małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa.”*

Wszystkie akty małżeństwa sporządzane były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: *„Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.”*

W jednym przypadku (akt o nr 2613012/00/AM/2022/032565) doszło do zawarcia małżeństwa poza lokalem usc, na podstawie art. 85 ust. 5 Pasc: *„Na wniosek osoby zamierzającej zawrzeć małżeństwo kierownik urzędu stanu cywilnego przyjmuje oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego w okręgu rejestracji stanu cywilnego, w którym jest on właściwy, jeżeli wskazane we wniosku miejsce zawarcia małżeństwa zapewnia zachowanie uroczystej formy jego zawarcia oraz bezpieczeństwo osób obecnych przy składaniu oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński.”* W aktach zbiorowych znajdują się: (oprócz zapewnień o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa i protokołu przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński) wniosek nupturientów wraz z uzasadnieniem oraz dowód opłaty, o której mowa w art. 85 ust. 8 Pasc. Zgromadzone dokumenty nie budzą wątpliwości.

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Na zaświadczeniach widniała wpisywana odręcznie ich data wpływu, kontrolujący zalecają jednak, by dokumenty były opatrywane pieczęcią wpływu.

Kontrolujący stwierdzili, że dochowane zostały terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik USC sporządzał akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Wszystkie dokumenty (zapewnienia, protokoły, zaświadczenia) sporządzone są na obowiązujących formularzach.

Treść aktów małżeństw: nie budzi wątpliwości.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja

#### **Akty zgonów poddane kontroli:**

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2613012/00/AZ/2022/069798	tryb zwykły
2.	2613012/00/AZ/2022/533668	tryb zwykły
3.	2613012/00/AZ/2022/325168	tryb zwykły
4.	2613012/00/AZ/2022/658867	tryb zwykły
5.	2613012/00/AZ/2022/565482	tryb zwykły
6.	2613012/00/AZ/2022/132463	tryb zwykły
7.	2613012/00/AZ/2022/431877	tryb zwykły
8.	2613012/00/AZ/2022/710324	tryb zwykły
9.	2613012/00/AZ/2022/903387	tryb zwykły
10.	2613012/00/AZ/2022/536997	tryb zwykły
11.	2613012/00/AZ/2022/186218	tryb zwykły
12.	2613012/00/AZ/2022/319122	tryb zwykły
13.	2613012/00/AZ/2022/635410	tryb zwykły
14.	2613012/00/AZ/2022/687566	tryb zwykły
15.	2613012/00/AZ/2022/875191	tryb zwykły
16.	2613012/00/AZ/2022/861437	tryb zwykły
17.	2613012/00/AZ/2022/237549	tryb zwykły
18.	2613012/00/AZ/2022/693628	tryb zwykły
19.	2613012/00/AZ/2022/764498	tryb zwykły
20.	2613012/00/AZ/2022/174105	tryb zwykły

Kontroli poddano 20 aktów zgonu sporządzonych w trybie zwykłym.

Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Treść aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej.

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: „*Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.*” W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, „*sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.*”

Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest skrupulatnie realizowany w USC Kluczewsko. Należy również podkreślić, iż przypiski zawierają aktualną numerację aktów (tj. numery nadane aktom w elektronicznym rejestrze).

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: „*w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.*”

Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest skrupulatnie realizowany w USC Kluczewsko.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego: Należy stwierdzić, iż w USC Kluczewsko akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 *Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego*, który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.  
2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

**Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna.**

**II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych**

W kontrolowanym okresie w USC Kluczewsko sporządzono w trybie szczególnym:

- 6 aktów urodzenia (w trybie transkrypcji)
- 1 akt małżeństwa (w trybie transkrypcji)
- 0 aktów zgonu

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Kluczewsko nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Kontroli poddano 6 aktów urodzenia i 1 akt małżeństwa (100% zdarzeń).

#### **Akty urodzenia poddane kontroli:**

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2613012/00/AU/2022/389115	transkrypcja
2.	2613012/00/AU/2022/507187	transkrypcja
3.	2613012/00/AU/2022/045171	transkrypcja
4.	2613012/00/AU/2022/654517	transkrypcja
5.	2613012/00/AU/2022/007686	transkrypcja
6.	2613012/00/AU/2022/073125	transkrypcja

#### **Akt małżeństwa poddany kontroli:**

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2613012/00/AM/2022/949344	transkrypcja

#### **Transkrypcja**

Art. 104 Pasc stanowi:

*„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.*

*2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.*

*3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”*

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów stanu cywilnego wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, niewymagające tłumaczenia, dowody wniesienia opłaty skarbowej. W aktach zbiorowych znajdują się także potwierdzenia odbioru przez wnioskodawcę odpisu zupełnego polskiego aktu, którego wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu. Brak jest jednak na wnioskach pieczętki z datą wpływu wniosku.

W rubryce „adnotacje” wpisywano informację o podstawie sporządzenia aktu, przywołując także zagraniczny dokument, będący podstawą transkrypcji.

W przypadku, gdy zachodziła konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, dokonywano tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie czynności materialnotechnicznej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową. Widać dbałość o to, by akty



powstałe w trybie transkrypcji zawierały możliwie pełne dane (co pozostaje istotne ze względu na fakt, iż akty zagraniczne zawierają w wielu przypadkach ograniczoną liczbę danych w stosunku do aktów polskich i wymagają uzupełnienia na podstawie innych aktów stanu cywilnego). Opracowany wzór wniosku o transkrypcję zawiera odrębną rubrykę dot. prośby o uzupełnienie aktu.

Sposób procedowania w sprawach uzupełnień aktów nie budził wątpliwości. Analizując treść zamieszczanych wzmianek dodatkowych dot. uzupełnienia aktów, kontrolujący zwrócili jednakże uwagę, iż w treści wzmianek wskazano jedynie, iż uzupełnienie nastąpiło „na podstawie akt stanu cywilnego”, nie powołując się na konkretny dokument. W ten właśnie sposób zredagowane zostały wszystkie wzmianki dot. uzupełnień przy skontrolowanych aktach urodzeń, małżeństw i zgonów. W ocenie kontrolujących tego rodzaju zapis jest za mało precyzyjny i należy go unikać

Wyjaśnić należy, iż ustawodawca nie wskazał wprost treści wzmianki dodatkowej, stąd też opisanej sytuacji nie należy rozpatrywać w kategoriach naruszeń przepisów. Mając na względzie przejrzystość aktów i pewność obrotu prawnego należy jednak - w ocenie kontrolujących –w treści wzmianki powołać numer aktu stanu cywilnego lub innego dokumentu, będącego podstawą uzupełnienia.

Podczas kontroli omówiono z Kierownikiem USC pożądaną sposób redagowania wzmianek dodatkowych. Kontrolowana uznając słuszność powyższej argumentacji, zobowiązała się do precyzyjnego odnotowywania wzmianek dodatkowych.

W tym miejscu wskazać należy, iż art. 104 ust. 7 Pasc przewiduje (jako odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu) możliwość dostosowania pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej, w przypadku gdy zagraniczny dokument stanu cywilnego dotyczy obywatela polskiego, który posługuje się również polskimi aktami stanu cywilnego.

W przypadku aktów o nr 2613012/00/AU/2022/507187, 2613012/00/AU/2022/045171 Kierownik USC w Kluczewsku prawidłowo zrealizował prośbę o dostosowanie pisowni danych do zasad pisowni polskiej, wpisując „od razu”, w zasadniczej części aktu, właściwą, polską pisownię oraz zamieszczając w rubryce „adnotacje” informacje o dostosowaniu pisowni do reguł pisowni polskiej.

Należy także dodać, iż zgodnie z art. 106 Pasc w przypadku, gdy zagraniczny akt małżeństwa nie zawiera informacji o nazwiskach małżonków noszonych po zawarciu małżeństwa oraz nazwiskach dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, to razem z wnioskiem o transkrypcję małżonkowie mogą złożyć takie oświadczenie. Niniejsza kwestia stanowi kolejne odstępstwo od zasady wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego aktu do polskiego rejestru stanu cywilnego. Oznacza to, że w przypadku złożenia stosownych oświadczeń o nazwiskach wraz z wnioskiem o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa dopuszczalne jest, aby te informacje wpisywać „od razu” w zasadniczej części polskiego aktu małżeństwa.

W przypadku aktu małżeństwa o nr 2613012/00/AM/2022/949344 uzupełnione zostały od razu w treści aktu nazwiska małżonków oraz nazwisko dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, zgodnie z oświadczeniami zawartymi we wniosku o transkrypcję.

Zastrzeżenia kontrolujących wzbudził jednak fakt, że oświadczenie odnośnie nazwiska dzieci zrodzonych z małżeństwa podpisał tylko mężczyzna, powinni zaś to zrobić oboje małżonkowie. Powyższe stanowiło prawdopodobnie po prostu przeoczenie, bowiem z wnioskiem o transkrypcję występowali w niniejszym przypadku oboje małżonkowie. Oboje podpisali wniosek,

każde z nich osobno podpisało oświadczenie odnośnie swojego nazwiska noszonego po zawarciu małżeństwa (takie samo nazwisko). Rubryka dot. nazwiska dzieci została jednak podpisana tylko przez mężczyznę (choć we wzorze wniosku wskazano prawidłowo w tym miejscu podpisy małżonków).

Należy zatem zwrócić uwagę, że rubryka dot. nazwiska dzieci zrodzonych z małżeństwa może zostać uzupełniona tylko w przypadku, gdy stosowne oświadczenie składane wraz z wnioskiem o transkrypcję zostanie podpisane przez oboje małżonków. Opisywaną sytuację należałoby zatem zakwalifikować jako nieprawidłowość, przy czym zdaniem kontrolujących przywołane wyżej okoliczności sprawy wskazują jednoznacznie, że było to zwykłe niedopatrzenie braku podpisu, a nie działanie niezgodne z intencją wnioskodawcy.

Jako nieprawidłowość należy także odnotować, iż w przypadku aktu o numerze 2613012/00/AU/2022/507187 zastosowano niewłaściwą podstawę prawną sporządzenia polskiego aktu stanu cywilnego tj. tryb transkrypcji określony w art. 104 Pasc zamiast przewidzianego w art. 99 Pasc trybu rejestracji zdarzenia które nastąpiło za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. W niniejszej sytuacji podstawę sporządzenia polskiego aktu urodzenia stanowił dokument zaatutowany: „świadcstwo urodzenia, które jest wydrukiem z Norweskiej Krajowej Ewidencji Ludności”, wydanym przez Urząd Skarbowy w Oslo. Zgodnie z wyjaśnieniami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – centralnego organu nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego – zawartymi w interpretacji przesłanej do Kierowników USC (DSO-WSC-6000-208/208 z dn. 28 lipca 2015 r.), obowiązujący w Norwegii system rejestracji stanu cywilnego odmiennie od polskiego odnosi się do osób, nie zaś do samego zdarzenia z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Odmiennie także od systemu organizacyjnego przyjętego w Polsce, organami właściwymi do odnotowania zdarzeń są organy podatkowe. Dokumenty norweskie (także innych państw skandynawskich) mające potwierdzać zaistnienie zdarzeń z zakresu rejestracji stanu cywilnego, przyjmują postać wyciągów z rejestru ludności, nie są zatem *stricte* dokumentami z zakresu rejestracji stanu cywilnego, zredagowanymi w sposób odrębny od danych ewidencyjnych i nie opisują one bezpośrednio wystąpienia zdarzenia z zakresu rejestracji według jego rodzaju. Z tego też względu winny podlegać rejestracji w polskim rejestrze w trybie przewidzianym w art. 99 Pasc, jako zdarzenia, które nastąpiły za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego.

Opisywaną sytuację należy zakwalifikować jako nieprawidłowość (przyjęto błędny tryb sporządzenia aktu), podkreślić jednak należy, że nie ma ona jednak żadnego wpływu na ważność aktu, jak również nie wiąże się w istocie z żadnymi konsekwencjami dla osób posługujących się odpisami aktu.

Kontrolujący omówili szczegółowo właściwy tryb postępowania w przypadku aktów sporządzonych w krajach skandynawskich (oraz w Danii - w przypadku której ze względu na odmienny system rejestracji stanu cywilnego również właściwą formą wpisania zdarzenia, które miało miejsce na terenie tego kraju, będzie zastosowanie rozwiązania przyjętego w art. 99 usc. 1 Pasc).

Przypiski, dane przy akcie: (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym). - uzupełnione

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akty urodzenia oraz akt małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji, wymienione w tabeli powyżej.

### **Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych**

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego w Kluczewsku nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

**Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) została oceniana jako pozytywna z nieprawidłowościami. Obszar dot. uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych nie podlegał kontroli z uwagi na brak odnośnych zdarzeń.**

### **III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń**

Pomieszczenia, w których mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Kluczewsku, usytuowane są na parterze budynku, pokoje są zamykane na klucze. Akta zbiorowe, papierowe księgi, blankiety odpisów i zaświadczeń przechowywane są w zamykanych szafach.

Należy zwrócić uwagę, że pomieszczenia, w których znajduje się stanowisko z zainstalowanym systemem „Źródło” i gdzie przechowywane są również księgi papierowe stanu cywilnego, akta zbiorowe i blankiety odpisów znajdują się na parterze budynku.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika USC, w najbliższym czasie mają zostać zamontowane w oknach rolety antywłamaniowe, zgodnie z wymogami przepisów o przechowywaniu blankietów dokumentów publicznych oraz dokumentów publicznych, określonymi w ustawie z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1006), co ocenić należy pozytywnie z punktu widzenia dbałości o bezpieczeństwo przechowywania dokumentów.

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Kluczewsku pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 14.09.2022r. partię 300 blankietów o nr AF 6038801-6039100 (nr pokwitowania 147/2022). Kontroli poddano całą partię blankietów.

Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, ustalono, że 292 blankiety miały status „wydany”, 3 status „zniszczony” natomiast 5 blankietów (o nr AF 6038816, AF 6038927, AF 6038951, AF 6038962, AF 6038965 ) nie zostało zarejestrowanych w

rejestrze stanu cywilnego jako wydane lub zniszczone. Z ustaleń wynika, że blankietów tych brak jest fizycznie w Urzędzie Stanu Cywilnego (tj. nie są one przechowywane jako czyste, niewykorzystane jeszcze blankiety).

Nie udało się ustalić czy wskazane blankiety gdzieś zaginęły czy też np. zostały zniszczone, ale nie zarejestrowany w RSC jako zniszczone (wyjaśnień z oczywistych względów nie mogła złożyć obecna Kierownik USC, która pracuje na stanowisku dopiero od kilku miesięcy).

Podkreślić należy - o czym przypominaliśmy m.in. w piśmie skierowanym do Kierowników USC w dn. 19.09.2019 roku - iż zgodnie z art. 44 ustawy z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych, **dokumenty publiczne będące drukami ścisłego zarachowania oraz blankiety tych dokumentów** (w tym m.in. formularze odpisów i zaświadczeń z zakresu stanu cywilnego) **powinny być ewidencjonowane, a prowadzona ewidencja ma zapewniać pełną rozliczalność wykorzystywanych blankietów**.

Ustalono, że w Urzędzie Stanu Cywilnego w Kluczewsku są przechowywane protokoły komisyjnego zniszczenia uszkodzonych blankietów, a także drukowane z RSC raporty wydanych i zniszczonych blankietów, w tym także te za ubiegły rok. Aby jednak wskazane raporty z RSC mogły spełniać swoją funkcję powinny być na bieżąco analizowane i porównywane ze stanem blankietów fizycznie znajdujących się jeszcze w urzędzie, co prawdopodobnie nie było w dostatecznym stopniu weryfikowane w okresie podlegającym kontroli.

Zgodnie z wyjaśnieniami obecnej Kierownik USC, Pani Magdaleny Wójcik, prowadzi ona aktualnie na swój użytek tabelę rozchodu blankietów. Wprowadziła także zasadę, iż w sytuacji jej nieobecności, kiedy odpisy są wydaje upoważniony pracownik, jest on każdorazowo rozliczany z pobieranych blankietów. Wprowadzone działania należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia dbałości o właściwe ewidencjonowanie blankietów

Podsumowując: ze skontrolowanej partii 300 blankietów, 5 nie miały statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego, co stanowi 1,7%. W tym miejscu należy wskazać przyjęty przez kontrolerów próg istotności, którego przekroczenie wywołuje ocenę negatywną, a mianowicie: ponad 5% stwierdzonych nieprawidłowości (blankietów o niewyjaśnionym statusie) powoduje ocenę negatywną.

**Reasumując: bezpieczeństwo przechowywania dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.**

**Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:**

1. Stosowanie właściwego trybu sporządzenia polskiego aktu stanu cywilnego tj. trybu rejestracji zdarzenia (art. 99 PASC) w przypadku dokumentów (np. wyciągów z rejestru ludności) wystawionych przez kraje o całkowicie odmiennym systemie rejestracji stanu cywilnego (odnoszącym się do osób, a nie zdarzeń z zakresu rejestracji stanu cywilnego), jak np. kraje skandynawskie;

2. Dbłość o właściwy sposób odzwierciedlenia w dokumentacji składanych przez wnioskodawców oświadczeń o nazwiskach noszonych po zawarciu związku małżeńskiego w przypadku, gdy zagraniczny dokument nie rozstrzyga niniejszej kwestii;
3. Opatrywanie wpływających do usc dokumentów pieczętą z datą wpływu;
4. Redagowanie wzmianek dodatkowych o sprostowaniu lub uzupełnieniu aktu stanu cywilnego w taki sposób, aby w treści wzmianki powoływać konkretny dokument stanowiący podstawę sprostowania lub uzupełnienia asc;
5. Wprowadzenie ewidencjonowania blankietów – druków ścisłego zarachowania – zapewniającego pełną rozliczalność ich wykorzystania.

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – **w terminie 14 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

- 1/ Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki – kierownik zespołu kontrolerów,
- 2/ Ryszard Ksel – inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolerów

Zbigniew Koniusz  
Wojewoda Świętokrzyski